

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget om at lovgive om national gældsovervågning er ét forslag i en samlet pakke af forslag om gældsætning, jf. B 33 om loft over de årlige omkostninger i procent (ÅOP) ved forbrugslån og B 116 om vederlagsfri offentlig gældsrådgivning.

I en række andre lande er låneområdet langt mere reguleret end i Danmark. De regler, der gælder i disse lande, er med til at forebygge overdreven og uoverstigelig gældsætning, og der er derfor al mulig grund til, at Danmark sætter ind på de områder, hvor der er åbenlyse problemer for låntagerne, og øger hjælpen til gældsatte samt øger den samlede viden om gældsætning og de efterfølgende konsekvenser.

Vi har i Danmark ikke et samlet overblik over omfanget af overgældsætning – defineret som gæld, der er så stor, at skyldneren over længere tid ikke har kunnet betale alle afdrag og regninger – og vi ved stort set intet om de konsekvenser, som overgældsætningen har. De registre, der f.eks. findes over »dårlige betalere« – f.eks. RKI – er drevet af private virksomheder, og adgang til data ud over de standardiserede tabeller er ikke mulig.

Det er et problem, at vi har så lidt viden om omfanget af den gældsætning, som borgerne ikke er i stand til at indfri. På nær nogle få undersøgelser – som f.eks. en undersøgelse af tvangsudsattes gæld – ved vi stort set intet om, hvilke konsekvenser gælden har for de gældsatte.

Den svenske regerings gældsmyndighed Kronofogden – officielt: Kronofogdemyndigheten – har for nylig offentliggjort en rapport, der analyserer overgældsætningen i Sverige og de konsekvenser, det har. (Kronofogdens rapport »Alla vill göra rätt för sig«.) Rapporten viser, at overgældsætning ikke bare har betydning for den enkeltes økonomiske handlemuligheder, men også en række tilstødende alvorlige konsekvenser.

Bla. viser rapporten, at omfanget af en række sygdomme, som f.eks. hjerte-kar-sygdomme, diabetes, mave-tarm-sygdomme, allergier og cancer optræder

ni gange så ofte hos overgældsatte som hos ikkegældsatte.

Der er næppe grund til at antage, at overgældsætningen er den eneste grund til overhyppigheden af disse sygdomme, men overgældsætning har ganske givet stor betydning for den enkeltes generelle levevilkår, den enkeltes stressniveau og muligheden for at købe sund og nærende kost samt at deltage i idrætstilbud. Ud over en række direkte udgifter ved overgældsætning så som offentlig gældsadministration og offentligt finansieret gældssanering og tvangsudsættelse er der en række tilstående udgifter, der skal indregnes i den samlede opgørelse.

Den svenske rapport viser, at overgældsatte har langt højere sygefravær, har et langt højere træk på sundhedssystemet og generelt set har en langt lavere tilknytning til arbejdsmarkedet. Rapporten konkluderer, at den svenske overgældsætning udgør en samlet samfundsmæssig udgift på 30-50 mia. svenske kroner.

Der er ingen grund til at antage, at billedet skulle være anderledes i Danmark, hvorfor de samlede danske udgifter til overgældsætning meget vel kan ligge på omkring 20-35 mia. danske kroner.

Overgældsætning er således et stort, men uerkendt problem. Skal man supplere gældsrådgivningen med forebyggelse, kræver det større viden om overgældsætningens omfang, årsager og følger. I andre lande nyder problemet en betydeligt større bevågenhed. I England er der f.eks. nedsat såvel et tværgående ministerudvalg som et tværministerielt koordinationsudvalg til overvågning af gældsætningen, politisk koordinering og udarbejdelsen af årlige rapporter.

Det er nødvendigt, at vi får forøget viden om den danske gældsætning, så der kan sættes ind med virkningsfulde initiativer, der kan reducere omfanget af overgældsætning og de negative konsekvenser. Derfor foreslås det, at der etableres en permanent gældskommission, der skal følge overgældsætningen i Danmark og rådgive Folketinget om nødvendige initiativer.